

Disputatio juridica inauguralis de tutelis

<https://hdl.handle.net/1874/341896>

DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS,
DE
TUTELIS,

QUAM,
PRÆSIDENTE DEO OPT. MAX.
Ex auctoritate Magnifici Rectoris,

D. JOANNIS LUYTS,
Philosophiæ Doctoris, ejusdemque Facultatis in Inclytâ Academiâ
Ultrajectinâ Professoris Ordinarii,

NEC NON
Amplissimi Senatus Academici consensu, Nobilissimæque
Facultatis JURIDICÆ Decreto,
PRO GRADU DOCTORATUS,
Summisque in UTROQUE JURE honoribus &
Privilegiis ritè, & legitimè consequendis,
Eruditorum Examine subicit

GULIELMUS CRAEYVANGER, Hagc.-Batavus.
Ad diem 13. Aprilis, horâ locoque solitis.

TRAJECTI ad RHENUM,

Ex Officinâ FRANCISCI HALMA, Academiae
Typographi, clō Ibc LXXXVIII.

*Consultissimo, ac maxime Venerando
Domino,*

**D. GULIELMO
CRAEYVANGER,**
Nomine Potentissimæ Gelro-
rum Provinciæ, apud Con-
fessum Fœderati Belgii, ad acta
Publica Commissario, ac va-
riarum Legionum militarium
Quæstori, Parenti ac Mecœ-
nati meo unico, in æternum
colendissimo, omni filiali pie-
tate ac obsequio profequen-
do,

*Hasce Theses inaugurales, gratissimo,
ut par est, animo,*

Offert & inscribit

GULIELMUS CRAEYVANGER, Junior,

Auth. & Resp.

DISPUTATIO JURIDICA

INAUGURALIS,

DE

TUTELIS.

THESIS I.

Uamvis, nostro more, Tutelæ & Curæ nomina promiscua sint, ac utriusque officia cohæreant; Romanæ tamen Leges ea habuere magno discrimine. Quas imitati Tutelam hoc modo definimus, Quod sit *vis ac potestas in capite libero, ad eum tuendum, qui se per aetatem defendere nequit, jure Civili data ac permissa.*

§. 1. Tit. 13. Inst. lib. 1. Pro *vis*, non legimus, *jus*, cum *Theophilo*; nec duo vocabula, *vis*, *potestas*, synonymicè, cum *H. Donello* 3. *com.* 1. Verum ut *Potestas* facultatem, sive jus pro auctoritate quid faciendi statuendive denotat, ita *Vis* exercitium hujus facultatis, cum effectu.

4 DISPUTATIO JURIDICA

I I.

Verba, *In capite libero*, ad Tutorem referunt nonnulli, nos autem potius ad pupillum, pro *in caput liberum*, ut vetus locutio est. *Caput liberum* hominem liberum designat, five eum, qui sui juris est, ut Cicero 4. *Verrin.* *Hic de capite libero iudicabit.* *Ad tuendum eum*, nempe, ut tutoris officium indicetur, principaliter personæ, non certæ rei vel causæ dati, & simul ejus præcipuus finis, ut is ad utilitatem pupillorum unice dirigatur, quum in patriâ vel dominicâ potestate ad patris vel domini commoda totum jus comparetur. *Qui per ætatem se defendere nequit*) Quo modo Tutela distinguebatur à curâ, quæ ob alias causas, quam ætatem, obtinuit, uti in furiosis, prodigiis, perpetuo morbo laborantibus luculentè apparet. Clausula hæc, *Jure Civili data ac permessa*, non inanis est; Datur enim Legitima immediatè à XII. tab. lege, & quæ prius ex Testamento vel à Magistratu data est, ab eadem lege *permittitur*. Ac, licet jure gentium conveniens sit, ut pupillus ab aliis regatur, Tutela tamen, quoad formam & effectus, verè juris est Civilis.

I I I.

Tres Tutelæ species recensentur, *Testamentaria*, *Legitima*, *Dativa*. *Ista*, quâ pater libris impuberibus, in potestate constitutis, testamento vel Codicillis, tutorem dat, §. 3. *Inst. h. r.* five institutis, five exheredatis, l. 4. 10. §. 2. l. 31. ff. *de Test. tut. Ant. Fab. in jurispr. Papin. tit. 14. pr. 1. illat. II.* Idque ex patriâ Potestate Romanis propriâ. Sive etiam natis, five posthumis, §. *pen. inst. h. r.* Quid si, præter Parentem, alius dederit, tutor à Prætore confirmandus est. §. *fin. ib.* Et quidem in matre hoc speciale, quod non confirmetur ab eâ datus Tutor, nisi filius sit heres institutus, l. 4. ff. *de Test. tut. Ant.*

Ant. Fab. ibid. illat 30. Præterquam, quod in hunc Tutorem inquiratur de moribus & facultatibus, l. 1. §. 1, 2, 3. l. 2. ff. de confirm. tut.

I V.

Apud nos, quum pupillorum utile scripturæ testamenti præferatur, *l. 10. ff. d. t.* in quemlibet Testamentarium inquiratur; ac ubi coram Magistratu pupillari tabulæ sunt exhibitæ, auditis pupilli proximis, onus suum, sub fidelitatis juramento suscipit, ac decretum confirmatorium petit Tutor. Hoc unicum mansit, ut Testamentarius omnibus aliis præferatur *l. 11. ff. de Test. tut. & Novell. 118. cap. 5.* Imò eo usque à nostratibus, ut in locum testamentarii defuncti, surrogetur idoneus ab ordinario judice, qui æquè testamentarius manet, semel exclusâ legitimâ vel dativâ.

V.

Legitima tutela Veteribus erat prima Agnatorum; ex ipsis verbis XII. Tabularum: Si paterfamilias intestato moritur, agnatorum gentiliūque in ipsis pupillis eorumque pecunia jus esto. Cujus ratio naturalis in jure sanguinis, & Civilis in spe successio- nis sita est. Propter Civilem hanc rationem Imperator, *Nov. 118.* & proximis cognatis per fæminas tutelam detulit; sublatâ juris agnatici & cognatici differentiâ. Præsertim, quum, ob causas similes, & patronis in impuberes liberos, & parentibus in liberos emancipatos, ut &, iis mortuis, fratribus conferret; Quum non minus ex lege sit, quod è mente ejus per interpretationem, quam quod ex ipsis verbis colligitur. *l. 3, 4. ff. de legit. tut. Inst. eod. tit.*

6 DISPUTATIO JURADICA

V I

Hæc Tutela nostris moribus fermè tota Dativa est, & non ipso jure delata: in quâ conjugum superstes, vel eo deficiente, proximior intra certum tempus, indicato parentum obitu, à pupillari magistratu petit pupillo prospici. Ut tamen, in defectu, proximiorum & seniorum, si idonei, potior ratio habeatur. Præcipuè parentum. Ipsa mater & avia tutrix fit, dum ad secunda vota non transit, *Auth. Sacramentum C. quando mul. tutelæ officio*. Licet vitrico subinde tutela deferatur, post inquisitionem, l. 2. *C. de interd. matrim. inter pupill.* Ac insuper eadem mater & avia, si statuta municipalia id velint, antè admissionem, Scto Vellejano renunciare debent, *Auth. matri & avia, C. Quando mul. tut. off. Grot. introd. lib. 1. cap. 7. num. 19.* Quin quod ipsa mater minorennis, quæ olim, ut alia, erat in perpetuâ tutelâ, licet nondum perfectæ sit ætatis, ac blanda matrum segnes faciat indulgentia natos, juxta proverbium, quum nomen ejus reverendum sit, & apud nos post mariti mortem, in patris potestatem non redeat, ad tutelam admittitur. Ut in illustri causâ *Principis Auriacæ* viduæ decimum à supremâ Hollandiæ Curiâ 29. Julii 1651, ut antè à Provinciali Curiâ, 31. Maii ejusd. anni.

V I I

Dativa Tutela, ubi nec Testamento nec jure quis existit, à Magistratu, cui id in specie concessum est, proficiscitur. Lex *Attilia* hoc in urbe prætori urbano, & majori Tribunorum parti tribuit: Lex *Julia & Titia*, in provinciis, præsidibus. Tempore *Claudii* Consules, deinde *Antonini* prætor tutelarum, tandem *Justiniani*, Defensores Civitatum cum Episcopo, vel magistratus alii huic officio mandando operam navabant. Si pupillus Clarissimus, in Urbe ex ordine Senatorio, vel equestri à præfecto

fecto Urbi, in consilium adhibitis decem senatoribus & prætore tutelari, unus idoneus solenniter dabatur; in provinciis à præside, ex decreto Decurionum. v. *Cujacium in parat. C. de tutor. & curat. illustrium vel Clariss. personarum.*

V. I. I. I.

Ad Tutelam non vocatur miles, utpote ex privilegio, & ob publicam utilitatem; servus, uti indignus; infans, uti incapax. Neque prodest pupillo, ut debitor vel creditor, adversarius in lite, bona ejus possidens, vel coheres, vel qui in alieno degit territorio, vel suspectus tutelam gerat. Ipsa natura, surdos, mutos, cecos, perpetuo morbo obnoxios, minores, furiosos, prodigos, & imbecillem sexum arcet. Quumque tutor justam habeat causam, v.g. liberorum numerum, fisci curam, imperitiam, capitales cum defuncto inimicitias absque reconciliatione, & similes æquè graves, vel graviores, æquum visum fuit eum excusare, *vid. totum Tit. Inst. de excusat. tut. vel Curat.*

I X.

Ubi hoc onus susceperit Tutor, & quomodo sit administraturus, tam personam pupilli quam bona, & de quâ culpâ teneatur, accuratè noscat, oportet. De culpâ tamen levissimâ securus sit, l. 10, 23, 32. §. 2. ff. de adm. tut. nam rerum alienarum cura difficilis, Cic. 1. de offic. & hoc officium non ex voluntate, sed necessitate suscipitur. Imo sufficit patrifamilias in alienis ea diligentia, quæ requiritur in suis. Olim finitâ tutelâ, ejus nomine poterat agi l. 4. ff. de Tutela & rationib. distrab. Nostris verò moribus ferè singulis annis. Quod primum in recessu August. anno 1548. à Carolo V. statutum, nunc ubique tenet. *Grot. introd. lib. 1. part. 9. num. 18.*

X.

Deponitur idem onus, uti morte naturali & civili, tam pupillorum, quam Tutorum; ita tempore finito in iis, qui ad certum tempus Testamento constituti sunt: ætate pupilli legitimâ, pro cujusque gentis more, in quâ annus non inceptus, sed completus esse debet, *l. 1. §. 2. & l. 3. §. 3. de minor. & l. 134. ff. de Verb. signif.* Vel ejus ætatis veniâ ritè impetratâ; vel denique matrimonio legitimè contracto, uti pleraque patriæ nostræ statuta volunt.

F I N I S.

